

Матеріал розбит по класам і темам, підійде для підготовки к самостійним і контрольним роботам по одній темі.

- "Русский язык – Синтаксис и пунктуация" – в этой программе собраны все уроки по синтаксису и пунктуации школьной программы.

- Обучающий комплекс "Русская словарная лексика" – это курс, который состоит из 1200 тестовых заданий и 60 диктантов для оттачивания правописания и увеличения словарного запаса. Здесь представлены практически все сложные слова, правописание которых нужно запомнить за годы обучения в школе.

- "Русский язык – грамотей" – программа, которая включает в себя более 16 тысяч заданий по русскому языку. Кроме заданий в приложении представлены курсы для повторения правил и подсказки.

Таким образом, для современного учителя открываются большие возможности при использовании информационно-коммуникационных технологий. Безусловно, они не заменят учителя на уроке, но позволят сделать процесс обучения более интересным, разнообразным, продуктивным; задействовать разные виды памяти у учащихся; сделать быстрой обратную связь учителя с учащимся; расширят возможности учащихся в использовании различных программ, позволяющих представить собственные достижения и др.

Список использованной литературы:

1. Азимов Э. Г., Щукин А. Н. Новый словарь методических терминов и понятий (теория и практика обучения языкам). – М.: Издательство ИКАР, 2009. – 448 с.
2. Бабич И. Н. Новые образовательные технологии в век информации. Материалы XIV Международной конференции Применение новых технологий в образовании. – 2003. – С.68–70.
3. Блинова О.А. Мультимедийные учебные материалы: проблемы и поиски решений / Филологические науки. Вопросы теории и практики. – Тамбов, 2017. – Ч. 1. – № 12. – С. 199–202.
4. Каспаринский Ф. О. Мультимедийные интерактивные ресурсы в образовательном процессе: реалии и перспективы развития // Биологическое образование и общество знаний: материалы всероссийской конференции (г. Брянск, 22–24 ноября 2006 года). – М. : МАКС Пресс, 2007. – С. 166–182.
5. Окунева Н. Ф. Использование ИКТ на уроках русского языка и литературы // Школьная педагогика. – 2015. – №2. – С. 30–32. Электронный ресурс. – Режим доступа: <https://moluch.ru/th/2/archive/8/178/>

Науковий керівник: к. пед. н., доцент Василенко М.П

Д. В. Шишковська

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

МОВЛЕННЕВА МАНІПУЛЯЦІЯ ЯК ПРЕДМЕТ СУЧАСНИХ МОВОЗНАВЧИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

В сучасному світі мовленнєва маніпуляція зустрічається в усіх соціально значимих сферах життєдіяльності окремого індивіда й суспільства в цілому. Варто зазначити, що мовленнєвий вплив має досить широкий спектр сфер використання: від побутового життя до політичного. Головним завданням мовленнєвого впливу є змусити людину чи суспільство виконати певну дію чи сукупність дій або прийняти необхідне рішення.

Мовленнєвий вплив у широкому значенні – це будь-яка мовленнєва комунікація, взята в аспекті її цільової обумовленості, це вербальне спілкування, описане з позиції одного з комунікантів, коли він розглядає себе як суб'єкт впливу, а свого співрозмовника – як об'єкт [2, с. 31]. Під мовленнєвою маніпуляцією розуміють вид мовленнєвого впливу, який використовується для прихованого впровадження в психіку адресата цілей, бажань, намірів, відносин або установок, що не збігаються з тими, які є у адресата в даний момент [1, с. 54].

Мова, як відомо, складається з трьох основних рівнів: фонологічного, синтаксичного й семантичного. Маніпулювання, починаючись на фонологічному рівні, сягає свого апогею на рівні семантичному, оскільки саме він є найбільш «нестабільним» мовним рівнем, адже, за словами К. Зорніга, значення слова постійно змінюється [1, с.113].

Однією з умов успішної маніпуляції є її непомітність, коли реципієнт «вірить, що все, що відбувається, є природним та неминучим» [3, с.11]. У нагоді тут можуть стати евфемізми, які, на думку Ю. С. Басковою, мають високий маніпулятивний потенціал за рахунок непомітності для реципієнта, оскільки в сучасному інформаційному потоці їх важко виокремити з контексту та ідентифікувати табуований денотат, прихований за евфемізмом [4].

Серед інших лексичних засобів, що активно застосовуються задля маніпулятивного впливу, можна зазначити полісеманти, омоніми, оказіоналізми, та деякі інші [2, с.15].

За допомогою правильно дібраних синтаксичних засобів можна актуалізувати в свідомості реципієнта думки, що потрібні і є важливими для адресанта. Такими засобами є питальні речення у функції розповідних, риторичні питання тощо. Усі вони створюють видимість діалогічного спілкування та ілюзійне «право вибору», адже відбувається, так би мовити, спільне міркування над питанням. Експресивність адресант може реалізувати за рахунок синтаксичних повторів і парцельованих конструкцій. Вони акцентують увагу реципієнта на важливих смислових моментах. Складні синтаксичні структури можуть дезорієнтувати реципієнта у потоці інформації і зробити його більш піддатливим до сприйняття «необхідної» для адресата думки [1, с. 22].

Мовленнєва маніпуляція базується на здатності мови не лише описати ситуацію, а й сформулювати ситуацію. Якщо використати інші назви для вже відомих явищ, то та сама ситуація сприйматиметься по-іншому. Серед поширених мовленнєвих маніпулятивних технік науковці виокремлюють такі: підміна понять, порівняння на користь маніпулятора, переосмислення, імплантована оцінка, мовне скріплення, імплікатури, помилковий вибір, риторичне питання, двозначність, заміщення суб'єкта, підміна нейтральних понять емоційно-оцінними кореляційними одиницями, парадоксальна комунікація, помилкова аналогія, уникнення заперечних часток «ні» і «не», використання прийомів сугестії в мовній маніпуляції. Маніпулятивні можливості мови надзвичайно багаті [3, с. 12].

Перспективними напрямками дослідження вчені вважають з'ясування залежності вибору адресантом мовних засобів маніпуляції від каналів інформації, аналіз мовних засобів маніпуляції в діахронічному аспекті, виявлення універсальних та специфічних засобів мовленнєвої маніпуляції для різних мов.

Список використаної літератури:

1. Баскова Ю. С. Эвфемизмы как средство манипулирования в языке СМИ: на материале русского и английского языков: дис. ... канд. филол. наук : 10.02.19 / Ю.С. Баскова. – Краснодар, 2006. - 162 с.
2. Катенева И. Г. Механизмы и языковые средства манипуляции в текстах СМИ: дис. ... кандидата филол. наук : 10.02.01 / И.Г. Катенева. Новосибирск, 2010. –250 с.
3. Косенко О. П. Коментабельні конструкції в сучасній англійській мові: автореф. ... кандидата філол. наук : 10.02.04 / О. П. Косенко. Донецьк, 2007. - 19 с.
4. Мовні засоби маніпуляції в сучасних ЗМІ. Електронний ресурс. Режим доступу : <http://www.confcontact.com/20111118/movni-zasoby-manipulyacii-v-suchasnih-zmi.php>

Науковий керівник: викладач кафедри німецької філології Ришкова А. В.